

No. No es repeteix, la història. Això ho sap tothom. Si bé a vegades ho sembla. En aquest número d'EL TEMPS d'Història el lector hi trobarà un llarg, profund i interessant dossier sobre la gran crisi de l'estat espanyol del 1917.

En aquell moment històric, la conjuntura internacional era plena d'incerteses. A Rússia no se sabia què passaria (l'octubre hi hagué la revolució bolxevic, la posterior guerra i anys de desastres), el món estava immers en la Gran Guerra... Aquí, mentrestant, el sistema polític vigent, la Restauració, feia aigües per tots els costats. Importants segments del que avui en diríem "perifèria", com la Lliga Regionalista de Catalunya, el posaven en qüestió i reclamaven una profunda reforma de les estructures per tal de fer-les vertaderament democràtiques i que acolliren, també, el legítim dret a les incipients mostres polítiques organitzades de desig d'autogovern d'aquestes "perifèries".

D'altra banda, la degradació política va fer aparèixer en escena la pressió militar que, a través de les Juntes, es feren notar i de quina manera. I, finalment, l'obrerrisme, profundament descontent per una situació que semblava condemnar la mà d'obra a un estat deplorable, esclatà en les vagues massives revolucionàries.

La història no es repeteix

Tot acabà amb l'aparença de resolució de la crisi i amb la incorporació al Govern, a finals d'any, de la Lliga, però cinc anys després tot feia crisi de bell nou i s'instaurava la dictadura de Primo de Rivera, que, al capdavant, tampoc no aportà una resolució efectiva dels principals problemes. Més tard, la incapacitat dels militars per a respondre a les demandes socials desembocà en l'esperançadora Segona República, la qual, al seu torn, excità tant els odís com els més profunds temors de les oligarquies que finançaren l'africanista militar, aquell galleg, i els seus múltiples, variats i considerables suports, que dugueren l'estat al desastre i el condemnaren a quasi quaranta anys de foscor.

Potser aquesta és una anàlisi simple, però no exempta, segurament, d'una base de realitat. Potser el problema no s'havia resolt el 1917. Com diu Pelai Pagès, en l'epíleg de la crisi l'entrada dels "perifèrics" al Govern de Madrid "sovint s'ha interpretat com l'entesa definitiva entre l'oligarquia castellana que ostentava el poder dels inicis de l'estat liberal, i la burgesia catalana, marginada fins aleshores, davant del moviment revolucionari..." Un intent de solució que no va reeixir.

La història no es repeteix. Cal insistir-hi. Però quan l'estructura espanyola no dóna respostes i tendeix a tancar-se sobre si mateixa, ben bé que es poden imaginar més i més problemes. Si la Restauració va fer fallida perquè només buscava en l'alternança de liberals i conservadors una simple imatge de democràcia, avui PP i PSOE corren no igual però sí essencialment semblant perill? Si aquella època socialment la situació va fer una fallida tan greu que dugué a la vaga revolucionària, avui la situació de creixent descontentament sindical, amb vaga general inclosa, no implica que alguna cosa falla també? Si aleshores el panorama internacional era ple d'incerteses a causa de la revolució a Rússia i a la Gran Guerra, no és avui, amb totes les diferències evidents, també ple d'incerteses per la guerra permanent des del 1991 contra el món àrab i les seues conseqüències, incloent-hi els atacs de l'11-S i l'alentiment econòmic? Si aleshores el Govern de Madrid volia aconseguir l'aparença de solució política amb la incorporació de la Lliga a l'executiu, no veiem ara intents molt semblants?

La història, en fi, no es repeteix. Però bé que ensenya que, com tot en la vida, els problemes només es resolen si s'ataquen a l'arrel. I que per fer-ho cal saber, poder i, sobretot, voler identificar aquesta arrel. El 1917 les forces polítiques generals espanyoles no ho volgueren, pogueren o saberen fer.

Tant de bo en aquests inicis de nou mil·lenni, quan l'onada conservadora i reaccionària que avui governa Madrid (i que tant s'assembla a persones, polítiques i circumstàncies pretèrites) haja passat, s'entenga que el problema s'ha de solucionar de bon de veres. Ahir, despusahir i avui, el problema espanyol continua essent el mateix. I continua sense resoldre's. Ni es resoldrà amb incorporacions "perifèriques" ni amb voluntat d'ofegar el dissident, sinó identificant la base del problema i atacant-lo. Com s'hauria d'haver fet el 1917, abans i també avui. La història, no, no es repeteix. Però ensenya. Només a qui vol aprendre.